

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.001.01.2016
R/16/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 87, F +48 22 444 56 98
kps@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

R/16/001 – Dobór osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

Kontrolerzy

1. Mirosław Miłoś, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 99708 z 8 lutego 2016 r.
2. Hanna Rychner, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr 99711 z 15 lutego 2016 r.

Jednostka
kontrolowana

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie, zwany dalej „MOPS” lub „Ośrodek”.

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Anna Jarosz, Dyrektor

(dowód: akta kontroli str. 1-3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, zwracając jednak uwagę na trudności w pozyskiwaniu nowych rodzin zastępczych, a także ogólnikowość planów pomocy dziecku.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W ocenie NIK, Ośrodek prawidłowo realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej² polegające na umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i doborze osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Zrealizowano wszystkie postanowienia sądu zapewniając dzieciom miejsce w pieczy zastępczej, zarówno w rodzinach zastępczych, jak i placówce opiekuńczo-wychowawczej. Świadczenia na utrzymanie dzieci przyznawano zgodnie z ustawą, a także – co należy podkreślić – dla rodzin zastępczych zawodowych wypłacano wynagrodzenia powyżej minimum określonego w ustawie. Zapewniano środki na dofinansowanie wypoczynku dzieci poza miejscem zamieszkania, pokrywano wydatki związane z potrzebami przyjmowanych dzieci, a także wydatki związane z występowaniem zdarzeń losowych. Prowadzono także specjalistyczne poradnictwo dla rodzin zastępczych w zakresie poradnictwa pedagogicznego, prawnego i psychologicznego.

Podejmowano działania w celu promocji rodzicielstwa zastępczego i naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej. Działania te jednak nie były w pełni skuteczne. Świadczyć o tym może fakt, że liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w latach 2013-2015 zmniejszyła się z 15 w 2013 r. do 2 w 2015 r., natomiast liczba dzieci przebywających w domu dziecka utrzymywała się na stałym, wysokim poziomie. Nie osiągnięto także zaplanowanego na 2014 r. limitu 13 rodzin zastępczych zawodowych. W omawianym zakresie stwierdzono także, że w umowach o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej pominięto niektóre z elementów określonych w art. 54 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Dz. U. z 2016 r. poz. 575., zwana dalej ustawą lub ustawą o pieczy zastępczej.

Z ustaleń kontroli wynika również, że przygotowywane we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą plany pomocy dziecku przebywającemu w rodzinnej pieczy nie uwzględniały celów zaplanowanych działań, terminów ich realizacji, oczekiwanych skutków, a także osób odpowiedzialnych za ich realizację. Ponadto oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz oceny funkcjonowania rodzin zastępczych sporządzane były przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, co było sprzeczne z zasadami określonymi w ustawie. Zdaniem NIK nieprawidłowości te nie miały zasadniczego wpływu na realizację zadań w zakresie objętym kontrolą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Rozeznanie powiatu co do aktualnych i przyszłych potrzeb w zakresie rodzin zastępczych

Opis stanu faktycznego

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie został utworzony 1 maja 1990 r.³ jako jednostka organizacyjną Gminy Miasta Sopot. Działa na podstawie statutu⁴ oraz regulaminu organizacyjnego MOPS, wprowadzonego przez Dyrektora Ośrodka⁵. Prezydent Miasta Sopotu zarządzeniem Nr 1417/2011 z dnia 27 września 2011 r. wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z wyznaczeniem Ośrodka na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w MOPS funkcjonuje Dział Pieczy Zastępczej (DPZ)⁶.

Zgodnie z § 26 regulaminu organizacyjnego DPZ wykonuje m.in. zadania z zakresu:

- a) Promocji rodzicielstwa zastępczego;
- b) Realizacji procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze;
- c) Organizowania szkoleń i grup wsparcia dla rodzin zastępczych;
- d) Dokonywania okresowej sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej;
- e) Formułowania pisemnej opinii na temat dziecka do sądu;
- f) Oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji i jakości wykonywanej pracy;
- g) Prowadzenia rejestru rodzin zastępczych.

Ośrodek opracował i wdrożył procedury dotyczące funkcjonowania rodzin zastępczych i kontroli nad nimi:

- a) Procedurę kwalifikowania kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i wydawania opinii dla potrzeby sądu⁷.
- b) Procedurę nadzoru, kontroli i współpracy nad funkcjonowaniem rodzin zastępczych⁸.

(dowód: akta kontroli str. 4-102)

2. Liczba rodzin zastępczych w latach 2013-2015 zmniejszyła się z 64 do 52, tj. o 18,8%, w tym: rodzin zastępczych spokrewnionych z 41 do 33, rodzin zastępczych niezawodowych z 12 do 7, natomiast rodzin zastępczych zawodowych wzrosła z 11 do 12.

³ Uchwała Nr XX/55/27/90 Miejskiej Rady Narodowej w Sopocie z dnia 1 marca 1990 r.

⁴ Uchwała Nr XVII/184//2012 Rady Miasta Sopotu z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie nadania statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sopocie, z późniejszymi zmianami.

⁵ Zarządzenie Dyrektora MOPS w Sopocie Nr 29/09 z dnia 27 lutego 2009 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sopocie, z późniejszymi zmianami.

⁶ Art. 76 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej.

⁷ Zarządzenie Nr 33 Dyrektora MOPS z dnia 3 lipca 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury kwalifikowania kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i wydawania opinii dla potrzeby sądu, ze zmianami z dnia 10 lipca 2014 r.

⁸ Zarządzenie Nr 19 Dyrektora MOPS z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury nadzoru, kontroli i współpracy nad funkcjonowaniem rodzin zastępczych, ze zmianami z dnia 20 lutego 2015 r.

Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w tym okresie zmniejszyła się z 90 do 73, tj. o 18,9%, z czego w rodzinach zastępczych spokrewnionych z 51 do 41, w rodzinach zastępczych niezawodowych z 12 do 7, a w rodzinach zastępczych zawodowych z 27 do 25. W latach 2013-2015 w rodzinach zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego przez okres dłuższy niż 8 miesięcy przebywało ogółem 12 dzieci. Jedno z dzieci przebywało w pogotowiu rodzinnym nawet 3 lata. Zgodnie z art. 58 ustawy o pieczy zastępczej w rodzinie zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego umieszcza się dzieci na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnych sytuacjach pobyt może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej. Analiza dokumentacji wykazała, że przebywające w pogotowiu dzieci nie miały uregulowanej sytuacji prawnej. Ostatecznie wszystkie te dzieci z chwilą uregulowania sytuacji prawnej wróciły albo do rodziny biologicznej (8 dzieci), przeszły pod opiekę rodzinnej pieczy zastępczej (3 dzieci) natomiast dziecko, które najdłużej przebywało w pogotowiu rodzinnym zostało adoptowane. W ww. przypadkach właściwe sądy informowane były o sytuacji dzieci umieszczonych w pogotowiu rodzinnym. Stwierdzono także, iż wielomiesięczne pobyty dzieci w pogotowiu rodzinnym wynikały z przedłużających się postępowań sądowych (w tym postępowań odwoławczych) np. o pozbawienie rodziców praw rodzicielskich, rozwodowych, jak też kilkumiesięczne oczekiwanie na zlecane przez sądy badania psychologiczne dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 391-432, 548-556)

3. W okresie objętym kontrolą koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zapewniali opiekę wszystkim rodzinom zastępczym, które o to wnosiły. W 2015 r. pod opieką 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej znalazło się 41 rodzin zastępczych (w latach 2013-2014 r. odpowiednio: 51 i 49 pod opieką 2 koordynatorów)⁹. Tym samym spełniony był warunek określony w art. 77 ust. 4 ustawy o pieczy zastępczej w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2015 r., zgodnie z którym koordynator nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych (poprzednio koordynator mógł mieć pod opieką nawet 30 rodzin). Od 1 stycznia 2015 r. wszystkie formy rodzinnej pieczy zastępczej były objęte, na ich wniosek, opieką koordynatora. Organizację, sposób realizacji i dokumentowania zadań przez koordynatorów zostały określone w przywołanych powyżej zarządzeniach Dyrektora MOPS z dnia 3 lipca 2013 r. i 24 kwietnia 2013 r. W załącznikach do zarządzeń określono m.in.: zadania koordynatorów, sposób sporządzania planów pomocy dziecku, sposób dokumentowania pracy koordynatorów, częstotliwość kontaktów z rodzinami oraz zakres zagadnień do omówienia podczas spotkań z rodzinami, tj.: bieżące problemy rodziny i dzieci, sytuację opiekuńczo-wychowawczą, sytuację szkolno-wychowawczą, sytuację zdrowotną, relacje z rodzicami dziecka oraz realizację planu pomocy dziecku.

Wszyscy koordynatorzy zatrudnieni w MOPS spełniali wymagania określone w art. 78 ustawy o pieczy zastępczej. Żaden z nich nie łączył pracy koordynatora z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, ani też nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez MOPS.

Zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy o pieczy zastępczej, koordynatorzy składali corocznie sprawozdanie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 429-432, 371-390, 499-523)

W objętym kontrolą okresie lat 2013-2015 liczba rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną wzrosła z 54 do 64 na jednego pracownika socjalnego, tj. o 18,5%.

⁹ W 2013 r. 11 rodzin zastępczych zamieszkiwało na terenie innych powiatów, w 2014 r. liczba ta wynosiła 9, a w 2015 r. – 12 rodzin, w których umieszczonych było odpowiednio: 16, 12 i 15 dzieci. Rodziny te były objęte opieką koordynatorów z powiatów, na terenie których zamieszkiwały.

W sytuacji znaczącego wzrostu liczby osób objętych pracą socjalną zatrudnienie pracowników socjalnych wzrosło z 18 do 20, tj. tylko o 11,1%, co w efekcie doprowadziło do zwiększenia ich obciążeń. Liczba mieszkańców Sopotu w tym okresie wzrosła z 35.843 do 39.931. Pomimo tego został spełniony warunek określony w art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁰, zgodnie z którym ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

W 2015 r. rodzinom zastępczym udzielono 539 porad w ramach poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego i pedagogicznego). W latach 2013-2014 liczba udzielonych porad wynosiła odpowiednio 548 i 464.

(dowód: akta kontroli str. 429-432, 438)

4. Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, Rada Miasta Sopotu w dniu 29 czerwca 2012 r. przyjęła Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014¹¹. Program opracowany został przez MOPS, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o pieczy zastępczej. Wskazano m.in. przyczyny umieszczania wychowanków poza środowiskiem rodzinnym, takie jak np.: choroba alkoholowa, przemoc, czy niewydolność w wypełnianiu przez rodziców biologicznych funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celem głównym Programu był „Skuteczny rozwój pieczy zastępczej ze szczególnym uwzględnieniem form rodzicielskich”. W Programie określono także cele szczegółowe¹², kierunki i sposoby ich realizacji, w tym organizowanie pomocy i wsparcia dla rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach. W ramach poszczególnych celów zostały wyodrębnione zadania, w których wydzielono działania oraz planowany budżet Programu, z podziałem na szacunkowe koszty realizacji zadań, strukturę finansowania działań, wg źródeł. Wskaźniki badane przez MOPS w procesie ewaluacji Programu nie zawierały liczbowych ani procentowych wartości docelowych. Zdaniem NIK, brak zwymiarowanych wskaźników nie pozwala na dokonywanie pełnych i jednoznacznych ocen realizacji Programu i wskazuje na częściowo formalny charakter tego dokumentu. Do wskaźników badanych w procesie ewaluacji zaliczono m.in. liczbę rodzin objętych pomocą koordynatora, liczbę rodziców uczestniczących w grupach wsparcia, liczbę rodzin zastępczych, liczbę rodzin pomocowych, odsetek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, czy też liczbę dzieci opuszczających rodziny zastępcze z powodu powrotu do rodziny biologicznej.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o pieczy zastępczej, Program określał coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Limit został określony na podstawie szacunkowych danych Działu Pracy Socjalnej oraz rozeznania potrzeb. I tak, na 2012 r. limit wynosił 11 rodzin, na 2013 r. – 12 rodzin, a na 2014 r. – 13 rodzin. W 2012 r. osiągnięto zaplanowany limit jedenastu rodzin zastępczych zawodowych. W 2013 r. funkcjonowało 11 rodzin zawodowych. Jedna rodzina zastępcza niezawodowa została przekształcona w zawodową i oczekiwała na przyjęcie dzieci oraz jedna rodzina została rozwiązana z końcem roku. W 2014 r. funkcjonowało 11 rodzin zastępczych zawodowych (utworzono 1 rodzinę), tj. nie został osiągnięty zaplanowany limit rodzin zastępczych zawodowych, przyjęty w Programie.

¹⁰ Dz. U. z 2015 r. poz.163, ze zm.

¹¹ Uchwała Nr XX/249/2012.

¹² Cele szczegółowe obejmowały: Zorganizowanie kompleksowego system pieczy zastępczej, poprzez promocję, pozyskiwania, szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do tych form; zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom prowadzącym rodzinne formy, zapewnienie profesjonalnego wsparcia dzieciom w rodzinnych formach pieczy zastępczej, prawidłowe przygotowanie wychowanków do samodzielności.

Z realizacji Programu za lata 2013-2014 były przekazywane do Urzędu Miasta sprawozdania z realizacji, w których przedstawiono m.in. osiągnięte efekty oraz informowano o realizacji zakładanych celów.

W dniu 27 kwietnia 2015 r. Rada Miasta Sopotu przyjęła „Gminny Program Wspierania Rodziny w Sopocie” oraz „Powiatowy Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Sopocie na lata 2015-2017”¹³.

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Sopocie na lata 2015-2017 był „Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Miasta Sopotu”. W Programie określono także cele szczegółowe¹⁴, zakładane rezultaty Programu i jego finansowanie, monitoring i ewaluację. W ramach poszczególnych celów zostały wyodrębnione kierunki działań i sposoby ich realizacji, przewidywane efekty, wskaźniki dotyczące realizowanych zadań oraz planowany budżet Programu. Wskaźniki badane w procesie ewaluacji nie zawierały liczbowych ani procentowych wartości docelowych, co zdaniem NIK nie pozwala na dokonywanie pełnych i jednoznacznych ocen realizacji Programu. Do wskaźników badanych w procesie ewaluacji zaliczono m.in. liczbę kandydatów zainteresowanych rodzicielstwem zastępczym, liczbę nowych rodzin zastępczych, liczbę rodzin objętych pomocą koordynatora, liczbę dzieci objętych wsparciem psychologów i innych specjalistów, czy też liczbę dzieci utrzymujących systematyczny kontakt z rodzicami biologicznymi.

Program określał coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, który wynosił 12 na lata 2015-2016 oraz 13 na 2017 r. W 2015 r., zgodnie z limitem, funkcjonowało 12 rodzin zastępczych zawodowych (w 2015 r. utworzono jedną rodzinę).

(dowód: akta kontroli str. 103-258)

5. Dyrektor Ośrodka - zgodnie z art. 182 ust. 5 i art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy o pieczy zastępczej – przedkładała Prezydentowi Sopotu i Radzie Miejskiej roczne Sprawozdania z działalności MOPS, w których przedstawiono m.in. realizację zadań w zakresie systemu pieczy zastępczej, osiągnięte efekty oraz potrzeby na najbliższe lata, do których zaliczono m.in. pozyskiwanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze, tworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych oraz podjęcie działań w kierunku uruchomienia nowych form opieki nad dziećmi.

Półroczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania przez Powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2013-2015, w tym zadań dotyczących rodzin zastępczych, zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej¹⁵ były terminowo przekazywane do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku, tj. do końca lipca danego roku oraz stycznia roku następnego.

(dowód: akta kontroli str. 259-339)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

¹³ Uchwała Nr VII/65/2015.

¹⁴ Cele szczegółowe obejmowały: Tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych i rodzin pomocowych, wzmocnienie kompetencji wychowawczych osób sprawujących pieczę zastępczą, wzmocnienie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, życiowe usamodzielnienie osób opuszczających rodziny zastępcze i placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

¹⁵ Dz. U. poz. 1371.

Działania na rzecz pozyskania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz ich przygotowania gwarantującego odpowiedni standard

Opis stanu faktycznego

1. W latach objętych kontrolą Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie podejmował działania w zakresie pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych oraz promocji rodzicielstwa zastępczego. W ramach tych działań m.in.:

- Opracowywano plakaty, banery, informatory, ulotki.
- Organizowano stoiska informacyjne z materiałami na imprezach kulturalnych organizowanych w mieście, np. na festynie organizacji pozarządowych.
- Organizowano corocznie obchody ogólnopolskiego rodzicielstwa w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego.
- Organizowano szkolenia dla rodziców zastępczych połączone z wypoczynkiem oraz organizację czasu dla towarzyszących dzieci.
- Brano udział w kampaniach medialnych (audycje radiowe, programy telewizyjne, artykuły w prasie).

Informacje o możliwości pełnienia funkcji rodziny zastępczej, dostępne były na stronach internetowych MOPS, a także w siedzibie Ośrodka. Informacje powyższe obejmowały w szczególności: rodzaje rodzin zastępczych, warunki jakie należy spełniać, wymagane dokumenty, świadczenia na rzecz rodzin zastępczych, rodzaje wsparcia oraz kontakt z Ośrodkiem. Działania informacyjne prowadzono także w ramach współpracy z innymi instytucjami i organizacjami, działającymi na rzecz dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 363-368, 499-502)

2. Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w latach 2013-2015 zmniejszyła się z 15 w 2013 r. do 2 w 2015 r. W poszczególnych typach rodzin zastępczych sytuacja kształtowała się następująco:

- Liczba kandydatów do prowadzenia rodzin zastępczych spokrewnionych zmniejszyła się z 5 do 0. W 2013 r. wszyscy kandydaci odbyli szkolenie i uzyskali świadectwo ukończenia.
- Liczba kandydatów do prowadzenia rodzin zastępczych niezawodowych zmniejszyła się z 8 do 1. W 2013 r. 7 kandydatów odbyło szkolenia i otrzymało zaświadczenia kwalifikacyjne. Jedna rodzina nie została skierowana na szkolenie i nie wszczęto wobec niej procedury kwalifikacyjnej z uwagi na brak pozytywnej opinii pracowników DPZ. W 2015 r. jedna rodzina zrezygnowała ze współpracy z MOPS.
- Liczba kandydatów do prowadzenia rodzin zastępczych zawodowych zmniejszyła się z 2 do 1. W 2013 r. jedna rodzina odbyła szkolenie i otrzymała zaświadczenie kwalifikacyjne. Jedna osoba nie została skierowana na szkolenie i nie wszczęto wobec niej procedury kwalifikacyjnej z uwagi na brak pozytywnej opinii. W 2015 r. jedna rodzina odbyła szkolenie i otrzymała zaświadczenie kwalifikacyjne.

(dowód: akta kontroli str. 391-432)

3. Rekrutacja i dobór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej dokonywany był w oparciu o procedury określone w zarządzeniu Nr 33 Dyrektora MOPS z dnia 3 lipca 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury kwalifikowania kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i wydawania opinii dla potrzeby sądu. Zgodnie z tym zarządzeniem osoby ubiegające się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej, zgłaszały się do DPZ osobiście, telefonicznie lub za pośrednictwem internetu. Kandydaci zainteresowani dalszą współpracą zapraszani byli do Ośrodka na rozmowę wstępną, w obecności koordynatorów i kierownika DPZ. Jeśli kandydaci w dalszym ciągu podtrzymywali swoją decyzję o gotowości do podjęcia kwalifikacji, to składali wniosek o wszczęciu procedury i rozpoczynali się proces kwalifikacyjny. Motywacja kandydatów badana była przez cały

okres kwalifikacyjny (indywidualne rozmowy z koordynatorami, wywiad w miejscu zamieszkania, badania psychologiczne kandydatów).

W latach 2013 – 2015 16 rodzin zgłosiło gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej z których 9 odbyło stosowne szkolenie i otrzymało zaświadczenia kwalifikacyjne. Objęte badaniem wnioski kandydatów spełniały wymogi formalne określone w art. 42 ust. 1-3 ustawy o pieczy zastępczej. Objęta kontrolą dokumentacja spełniała warunki określone w art. 43 – 45 ustawy o wspieraniu rodziny, jak również w ww. zarządzeniu.

Programy szkoleniowe były przygotowane na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej¹⁶, które zawiera minimum programowe szkoleń dla osób zainteresowanych prowadzeniem rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka lub placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Szkolenie rodzin zastępczych w Ośrodku było przeprowadzane na podstawie programów szkoleniowych dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej, zatwierdzonych decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej¹⁷. Program szkoleniowy przewidywał 90 godzin szkolenia i spotkań indywidualnych z kandydatami. Szkolenia prowadzone były przez pracowników DPZ posiadających certyfikaty do prowadzenia tego typu szkoleń. W trakcie szkolenia kandydaci kierowani byli do odbycia 10 godzinnej praktyki w funkcjonujących rodzinach zastępczych. Organizacja praktyk była zgodna z § 2 ust. 1 pkt 13 ww. rozporządzenia. Cały proces kwalifikacji trwał od 4 do 6 miesięcy.

Po zakończeniu szkolenia, dane osób które ukończyły szkolenie zostały umieszczone w rejestrze, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej¹⁸. Rejestr zawierał dane określone w art. 46 ustawy.

(dowód: akta kontroli str.46-75, 480-498)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że mimo podejmowanych działań w zakresie pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych oraz promocji rodzicielstwa zastępczego liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej pozostawała na niskim poziomie.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Kierowanie dzieci do rodzin zastępczych, finansowanie ich pobytu oraz sprawowanie nadzoru

Opis stanu
faktycznego

1. Ośrodek określał potrzeby związane z funkcjonowaniem rodzin zastępczych na podstawie prowadzonej dokumentacji dla rodzin zastępczych. Planowano w ten sposób liczbę osób uprawnionych do uzyskania pomocy oraz wielkość wydatków na ten cel. I tak, w latach 2013-2014 szacowano, że w pieczy zastępczej zostanie umieszczonych 31 dzieci z 19 rodzin. Posiadane informacje umożliwiały planowanie środków finansowych w wysokości odpowiadającej potrzebom oraz pozwalały na właściwe funkcjonowanie rodzin zastępczych, w tym terminowe ich finansowanie.

¹⁶ Dz. U. Nr 274, poz. 1620.

¹⁷ Decyzja Nr 10/2014RZ Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 kwietnia 2014 r. zatwierdzająca program szkolenia „Szkoła dla Rodzin Zastępczych”.

¹⁸ Z tego rejestru mogą korzystać sędziowie ustanawiający rodzinę zastępczą.

W latach 2013-2015 wydatki na zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wyniosły odpowiednio: 1.521 tys. zł, 1.569 tys. zł i 1.662 tys. zł, co stanowiło 7,8%, 7,9% i 7,8% wydatków ogółem powiatu.

Zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania, nie niższe niż 660 zł miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej lub 1.000 zł miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej. Świadczenia dla rodzin zastępczych wyniosły w tym okresie 948 tys. zł w 2013 r., 936 tys. zł w 2014 r. i 930 tys. zł w 2015 r., w tym odpowiednio: 417 tys. zł, 439 tys. zł i 437 tys. zł dla rodzin zastępczych spokrewnionych, 151 tys. zł, 140 tys. zł i 117 tys. zł dla rodzin zastępczych niezawodowych i 380 tys. zł, 357 tys. zł i 376 tys. zł dla rodzin zastępczych zawodowych.

Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych wyniosły 416 tys. zł w 2013 r., 405 tys. zł w 2014 r. i 437 tys. zł w 2015 r. Zgodnie z art. 85 ust. 1 – 2 ustawy o pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej zawodowej przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2.000 zł miesięcznie, a rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie miesięczne nie niższe niż kwota 2.600 zł. Rada Miasta Sopotu ustaliła wysokości świadczeń powyżej minimum określonego w ustawie¹⁹. I tak, dla rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego wynagrodzenie zostało ustalone na poziomie 2.965 zł, rodzin zastępczych specjalistycznych – 2.635 zł i dla rodzin o stażu krótszym niż rok – 2.306 zł.

W 2015 r. średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej wyniósł 760 zł, w rodzinie zastępczej zawodowej 3.913 zł, a w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcje pogotowia rodzinnego – 4.762 zł. W przypadku rodzin zastępczych zawodowych, a także spokrewnionych, średni miesięczny koszt utrzymania dziecka – w związku z art. 83 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej – obejmował dofinansowanie do wypoczynku dzieci w wieku od 6. do 18. roku życia poza miejscem jego zamieszkania, świadczenia na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo oraz świadczenie na pokrycie wydatków zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo. Np. w 2013 r. Ośrodek przyznał 18 rodzinom dofinansowanie na kwotę 23.894 zł na pokrycie kosztów związanych z lokalem mieszkalnym, 3 rodzinom zawodowym średnio po 3.600 zł na pokrycie kosztów związanych z remontem, a także dofinansowano wypoczynek poza miejscem zamieszkania 34 dzieci. W 2014 r. wielkości te wynosiły odpowiednio: 15 i 18.422 zł, 3 i 3.320 zł oraz 37dzieci, które uzyskały dofinansowanie do wypoczynku.

(dowód: akta kontroli str. 359-362, 429, 433-435, 479)

2. Kontrolą objęto dokumentację dotyczącą 9 rodzin zastępczych, w tym dwóch rodzin zastępczych spokrewnionych, czterech niezawodowych, z których dwie przekształcone zostały w rodzinę zastępczą zawodową oraz dwóch zawodowych. Stwierdzono, m.in. że:

a) Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej:

- sporządzali oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej – wg wzoru druku „Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej”, stanowiącego Załączniki: Nr 1 do Zarządzenia Nr 19/2013 z dnia 24 kwietnia 2013 r. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w sprawie wprowadzenia procedury nadzoru, kontroli i współpracy nad funkcjonowaniem rodzin zastępczych,

¹⁹ Możliwość taką zawiera art. 91 ustawy o pieczy zastępczej, który stanowi, że rada powiatu w drodze uchwały może podwyższyć minimalną wysokość świadczeń pieniężnych. Powiat może np. uchwalić wyższe stawki wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych, biorąc pod uwagę w szczególności kwalifikacje, ukończone szkolenia i oceny rodziny zawodowej.

- sporządzali oceny funkcjonowania rodzin zastępczych – wg wzoru druku „Ocena dotycząca funkcjonowania rodziny zastępczej” stanowiącego Załącznik Nr 3 ww. zarządzenia,

podczas gdy oceny takiej powinien dokonywać – zgodnie z uregulowaniami ustawy – organizator pieczy zastępczej (komórka organizacyjna organizatora pieczy zastępczej) przy udziale lub w konsultacji z koordynatorem. Wynika stąd, iż funkcje te z uwagi na ustawowy w tym zakresie podział zadań, nie powinny być łączone.

Koordynatorzy dokonywali oceny z uwagi na to - jak wskazano w toku kontroli - że Dział Pieczy Zastępczej wykonuje zadania w imieniu organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (MOPS), a koordynatorzy są pracownikami ww. Działu. Zgodnie z art. 76 pkt 11, 129 i 130 ustawy, to do organizatora pieczy zastępczej należy dokonanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, której obowiązany jest dokonać jej z udziałem m.in. koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast do koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy należy przygotowanie planu pomocy dziecku i plany takie przygotowywane były faktycznie przez koordynatorów. Z art. 132 – 134 powyższej ustawy wynika, że również oceny funkcjonowania rodziny zastępczej dokonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej w konsultacji w szczególności z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

W związku ze zmianą z dniem 20 lutego 2015 r. ww. zarządzenia, poza oceną dokonywaną przez koordynatora (Załącznik Nr 1), oceny sytuacji dziecka („końcowej oceny sytuacji dziecka”) dokonywano na posiedzeniu Zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka na podstawie wzoru stanowiącego Załącznik Nr 7 do ww. zarządzenia. Jednak, jak ustalono, ze wzoru tego jak też wykazu (podpisów) osób uczestniczących w posiedzeniach nie wynika kto z ramienia komórki organizacyjnej organizatora pieczy zastępczej (DPZ) przewodniczył posiedzeniu.

b) Oceny dotyczące sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz oceny funkcjonowania rodzin zastępczych, objęte analizą dokonywane były w terminach określonych ustawą o pieczy zastępczej. MOPS na ich podstawie przekazywał do właściwego sądu opinie wg wzoru stanowiącego Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Nr 19/2013 z dnia 24 kwietnia 2013 r. (wraz z uzasadnieniem) dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W badanych przypadkach opinie były wyczerpujące i sądy nie wnosiły o ich uzupełnienie.

c) Plany pomocy dziecku przebywającemu w rodzinnej pieczy zastępczej²⁰ opracowywali koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej we współpracy z rodzinami zastępczymi i asystentem rodziny w sytuacji gdy rodzina biologiczna była objęta taką opieką. W planach pomocy ogólnikowo określano zaplanowane działania, nie określając ich celu, nie podając terminów realizacji, oczekiwanych skutków a także osób odpowiedzialnych za ich realizację. Powodowało to, iż plany te w znacznym zakresie były schematyczne, z okresu na okres sporządzane powtarzalnie, wobec czego nie spełniały swojej roli. Z zarządzenia jak też wzoru druku planu pomocy nie wynika jakie elementy powinien ten plan zawierać. W toku kontroli wskazano, iż plany pomocy dziecku opracowywane były na podstawie własnego wzoru z uwagi na to, iż ustawa o wspieraniu rodziny nie określiła go. Pracownicy Działu Pieczy Zastępczej (uznając, że istotnie plany pomocy należy uzupełnić) podjęli w trakcie kontroli działania na rzecz opracowywania nowego wzoru, który ma zawierać szereg dodatkowych elementów.

d) Art. 54 w ust. 3 pkt 1 – 15 ustawy o wspieraniu rodziny zawiera elementy jakie powinna zawierać umowa o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. W latach 2014 - 2015 MOPS zawarł 2 umowy z rodzinami zastępczymi zawodowymi. W umowach tych wskazano maksymalną liczbę dzieci, które można umieścić w danej rodzinie zastępczej (zgodnie z pkt

²⁰ Wg wzoru druku stanowiącego Załącznik Nr 6 do zarządzenia.

6 ust. 3) natomiast nie określono w nich, na dzień zawarcia umowy, liczby dzieci powierzonych danej rodzinie zastępczej (pkt 5 ust. 3). Ponadto w umowie zawartej w dniu 21 września 2015 r. nie określono wysokości kosztów utrzymania i eksploatacji lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym, w którym ma być pełniona funkcja rodziny zastępczej (pkt 12a ust. 3 dodany nowelizacją ustawy, obowiązujący od dnia 19 września 2014 r.).

3. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w celu poszukiwania dla nich rodzin przyspasabiających jest zadaniem zarówno organizatora pieczy zastępczej (art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy o wspieraniu rodziny), jak i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (art. 77 ust. 1 pkt 5 ustawy o wspieraniu rodziny). W latach 2013 – 2015 w pieczy zastępczej na terenie Sopotu przebywało 17 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną z których 6 zgłoszonych zostało do adopcji. Pozostałe dzieci nie zostały zgłoszone do ośrodków adopcyjnych z uwagi na to, iż na ogół były to dzieci starsze (powyżej 13 roku życia), które przebywały w rodzinach zastępczych spokrewnionych, lub w rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych, w których zawiązały się więzi podopiecznych z rodzinami zastępczymi, w związku z czym dzieci nadal wyrażały chęć przebywania w tych rodzinach.

(dowód: akta kontroli str 526-536, 537-540, 569-650.)

4. W okresie objętym kontrolą Ośrodek sprawował kontrolę nad Domem Dziecka „Na Wzgórzu” w Sopocie, dysponującym 30 miejscami dla dzieci częściowo lub całkowicie pozbawionych opieki ze strony rodziny biologicznej, w tym 20 miejsc socjalizacyjnych, 2 miejsca interwencyjne i 8 w grupie usamodzielnienia. Wg stanu na dzień 31 grudnia w placówce przebywało 28 dzieci w 2013 r., 32 dzieci w 2014 r. i 29 dzieci w 2015 r., tj. w 2013 r. przebywało więcej dzieci niż wynika to z limitu miejsc. Liczba dzieci poniżej 7 roku życia przebywających w placówce wynosiła odpowiednio: 1, 1 i 2. W latach 2013-2015 22 dzieci na podstawie orzeczenia właściwego sądu umieszczonych zostało w instytucjonalnej pieczy zastępczej (kolejno w poszczególnych latach 6, 14, 2). Dzieci te jak ustalono, nie zostały objęte opieką rodzinną pieczą zastępczą w szczególności z uwagi na: brak miejsc w rodzinach zastępczych specjalistycznych (dzieci niepełnosprawne z problemami zdrowotnymi), brak rodzin zastępczych chętnych do przyjęcia dzieci starszych pow. 13 roku życia i z problemami wychowawczymi, jak też z uwagi na skomplikowaną sytuację rodzinną dzieci – rodzeństwa (w różnym wieku), których z uwagi na łączące je więzi nie należało rozdzielać. 11 dzieci w chwili umieszczenia w domu dziecka miało powyżej 13 lat. W wieku poniżej 10 lat w pieczy instytucjonalnej umieszczono 7 dzieci, z których 2 przeszło (w niedługim czasie: po 3 tyg. i po 3 miesiącach od umieszczenia w domu dziecka) do rodzinnej pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 542-548)

5. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku nie były przeprowadzane zewnętrzne kontrole dotyczące funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej w trybie określonym w art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny²¹ z którego wynika, że zarząd powiatu sprawuje kontrolę m.in. nad organizatorami pieczy zastępczej, a także rodzinami zastępczymi.

Były natomiast wykonywane – na podstawie § 2 zarządzenia nr 19/2013 Dyrektora MOPS z 24 kwietnia 2013 r 2 – wizytacje i kontrole rodzin zastępczych wraz z wydaniem opinii na ich temat przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W latach 2013 – 2015 przeprowadzono 22 wizyty i kontrole a także w 3 rodzinach monitoring środowiska rodzin zastępczych. W okresie tym kierownik DPZ przeprowadziła 4 wizyty kontrolne u rodzin zastępczych, które dotyczyły złożonych wniosków o przyznanie środków finansowych. W MOPS nie określono jednolitych zasad przeprowadzania tego typu czynności

²¹ W brzmieniu obowiązującym od 19 września 2014 r.

O przeprowadzonych wizytach i kontrolach najczęściej świadczyły: adnotacje w rejestrze spraw, w karcie czynności koordynatora, czy też notatki służbowe.

(dowód: akta kontroli str. 76-102, 439-478)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Sporządzanie ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz ocen funkcjonowania rodzin zastępczych niezgodnie z zasadami określonymi w ustawie o pieczy zastępczej.
2. Nieuwzględnianie w umowach o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej niektórych elementów określonych w art. 54 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Z ustaleń kontroli wynika, że w planach pomocy dziecku przebywającemu w rodzinnej pieczy nie uwzględniano celów zaplanowanych działań, terminów ich realizacji, oczekiwanych skutków, a także osób odpowiedzialnych za ich realizację. W ocenie NIK tak skonstruowane plany nie spełniały swojej roli. Również w Zarządzeniu Dyrektora MOPS z dnia 24 kwietnia 2013 r. nie doprecyzowano zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli, wizyt oraz monitoringu rodzin zastępczych w związku z czym dokumentowano i realizowano je w różnych formach.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²², wnosi o:

1. Sporządzanie ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz ocen funkcjonowania rodzin zastępczych w trybie określonym w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.
2. Uwzględnianie w planach pomocy dziecku przebywającemu w rodzinnej pieczy zastępczej celów zaplanowanych działań, terminów ich realizacji, oczekiwanych skutków, a także osób odpowiedzialnych za ich realizację.
3. Uwzględnianie w umowach o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej wszystkich elementów określonych w art. 54 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej.
4. Doprecyzowanie w Zarządzeniu Dyrektora MOPS z dnia 24 kwietnia 2013 r. zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli, wizyt oraz monitoringu rodzin zastępczych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

²² Dz. U. z 2015 r., poz. 1096, ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 29 czerwca 2016 r.

Kontrolerzy
Miroslaw Miłoś
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Hanna Rychner
Doradca prawny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

Dyrektor
Jacek Szczerbiński

DYREKTOR
Departamentu Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
z up. podpis

Elżbieta Małuszewska
Wicedyrektor

